МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Факультет культурології та соціальних комунікацій
Кафедра психології, педагогіки та філології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан факультету

Наталя КОРЖИК

Робоча програма навчальної дисципліни

«ПЕДАГОГІКА ТА ПСИХОЛОГІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ»

Галузь знань – В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
Спеціальність – В12 Культурологія та музеєзнавство
Освітньо-професійна програма – Музеєфікація історико-культурної спадщини
Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Харків - 2025

Розробник:
доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри психології, педагогіки та філології Білик Олена Миколаївна

доктор пед. наук, професор, професор кафедри ЦКІТ Соляник Алла Анатоліївна

Мова навчання: українська

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри психології, педагогіки та філології,
Протокол № 1 від «25» серпня 2025 р.

В.о. завідувача кафедри, к.психол.н., доц. Дмитро ПРИХОДЬКО

Робочу програму затверджено на засіданні ради факультету культурології та соціальних комунікацій
Протокол № 1 від «27» серпня 2025 р.

Голова ради факультету Наталя КОРЖИК

Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><th>Найменування показників</th><th>Галузь знань, напрям підготовки, ступінь</th><th>Характеристика навчальної дисципліни</th></tr>
<tr><td rowspan="2">Кількість кредитів – 3</td><td>Галузі знань
В Культура, мистецтво та гуманітарні науки</td><td rowspan="2">Обов’язкова</td></tr>
<tr><td>Спеціальності:
В12 Культурологія та музеєзнавство</td></tr>
<tr><td rowspan="10">Загальна кількість годин – 90

Для денної форми навчання:
Аудиторних – 30
Самостійної роботи здобувача – 60</td><td rowspan="5">Освітньо-професійна програма «Музеєфікація історико-культурної спадщини»</td><td>Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>1-й</td></tr>
<tr><td>Семестр</td></tr>
<tr><td>1-й</td></tr>
<tr><td>Лекції</td></tr>
<tr><td rowspan="5">Ступінь: магістр</td><td>20 год.</td></tr>
<tr><td>Семінарські</td></tr>
<tr><td>10 год.</td></tr>
<tr><td>Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>60 год.</td></tr>
<tr><td>Вид контролю:</td></tr>
<tr><td>іспит</td></tr>
</table>

Примітка.
Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:
для денної форми навчання –30/60

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Місце дисципліни в освітній програмі.

Дисципліна «Педагогіка та психологія вищої школи» націлена на підготовку другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності В12 «Культурологія та музеєзнавство».

Навчальна дисципліна «Психологія і педагогіка вищої школи» спрямована на формування у здобувачів цілісного й системного розуміння психолого-педагогічних проблем становлення особистості та професійної підготовки студентів в умовах закладу вищої освіти; пізнання психологічних закономірностей і умов ефективності процесу професійної освіти у вищій школі; забезпечення засвоєння теоретичних основ організації освітнього процесу в закладі вищої освіти та наукових основ управління вищою школою. Її вивчення передбачає підвищення професійної компетентності магістрів та розвиток моральних, інтелектуальних здібностей і творчого потенціалу здобувачів як майбутніх фахівців.

Пререквізити. «Педагогіка та психологія вищої школи» як навчальна дисципліна функціонує й розвивається у нерозривному зв'язку як із дисциплінами освітнього циклу загальної підготовки («Історія України та української культури», «Філософія»),

Постреквізити. У процесі занять здобувачі вищої освіти підвищують рівень знань щодо педагогічних аспектів професійної діяльності хореографів, психологічних характеристик професійно-педагогічної діяльності та педагогічної комунікації.

Обсяг дисципліни в кредитах ЄКТС та його розподіл

Кількість кредитів – 3. Загальна кількість годин – 90.

Аудиторних годин:

- денна форма навчання – 30;

Годин самостійної роботи здобувача:

- денна форма – 60;

Статус дисципліни: обов'язкова.

Мета курсу – ознайомлення здобувачів із сучасною системою вищої освіти, педагогічними основами навчання і виховання здобувачів, психологічними основами організації освітнього процесу та педагогічної взаємодії у ЗВО, розвинути уміння та навички, які необхідні викладачу вищої школи; формування комплексу необхідних психолого-педагогічних компетентностей для реалізації педагогічної діяльності та організації освітнього процесу відповідно до вимог сучасної вищої освіти на основі знань з педагогіки та психології вищої школи.

Загальні та фахові компетентності, які формує дисципліна

Загальні компетентності
ЗК 1. Здатність приймати обґрунтовані рішення
ЗК 2. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети
ЗК 6. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми
Спеціальні компетентності
ФК 4. Здійснення науково-дослідної, науково-педагогічної, управлінської діяльності.
ФК 6. Здатність приймати рішення на основі доказів, зокрема, релевантних даних, розрахунків, прогнозів, оцінювання ризиків тощо.

Програмні результати навчання

ПР6. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово з професійних питань, презентувати та обговорювати результати досліджень, інновацій, проектів тощо.

Критерії оцінювання результатів навчання за 100 бальною рейтинговою шкалою.

Критерії оцінювання результатів навчання. *Оцінювання знань здійснюється за 100 бальною рейтинговою шкалою. Основним критерієм успішності вивчення здобувачем освіти навчальної дисципліни є отримання ним не менш як 60* балів зі 100 за сукупністю усіх видів робіт: участь у лекційних заняттях, участь у семінарських заняттях, виконання практичних завдань та самостійної робот, тестування.*

Критерії оцінювання результатів навчання:

Високий рівень знання матеріалу курсу (90–100 балів, A, відмінно):	чіткість, логічність, структурованість, акуратність, повнота представлених матеріалів, висока культура їх письмового оформлення та методичного обґрунтування
Достатньо високий рівень знання матеріалу курсу (74–89 балів, C, B, добре):	розкриття основних методичних аспектів представлених матеріалів, незначне порушення логічних зв'язків, незначні неточності в аналізі матеріалів та труднощі в їх методичному обґрунтуванні
Посередній рівень знання матеріалу курсу (60–73 балів, D, E, задовільно):	формальний характер представлених матеріалів, які відображають несформованість вміння методичного обґрунтування відповідних елементів бази знань, недбале ставлення до оформлення складових звіту, низький рівень володіння практичними знаннями та уміннями.
Незадовільний рівень з можливістю повторного складання (35–59 балів, FX, незадовільно)	формальний характер представлених матеріалів, оформлення матеріалів практичних завдань не відповідає вимогам; зміст не розкрито
Незадовільний рівень з обов'язковим повторним вивченням дисципліни (0–34 бали, F, незадовільно):	матеріали з практики не представлені

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання є:

- екзамен;
- стандартизовані тести;
- презентації результатів виконаних здобувачами практичних завдань;
- виступи на семінарських заняттях.

2. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Педагогіка та психологія вищої школи в системі наукового знання

Предмет і завдання курсу, міжпредметні зв'язки. Основні категорії педагогіки та психології вищої школи. Методологічні засади розвитку вищої школи.

Тема 2. Основні етапи розвитку вищої школи України

Витоки освіти й ВШ України. Києво-Могилянська академія як визначний освітній центр України. Особливості розвитку ЗВО України в XIX-XX ст.

Тема 3. Сучасна система вищої освіти України

Державна політика України в галузі вищої освіти. Напрями реформування вищої освіти в умовах євроінтеграції. Сучасні освітні парадигми та педагогічна інноватика.

Тема 4. Дидактика вищої школи: традиції та новації

Теоретичні основи класичної дидактики вищої школи. Закономірності та принципи організації навчального процесу в вищій школі. Класифікація методів та дидактичних технологій навчання.

Тема 5: Особливості планування та організації навчального процесу у ВШ

Основні форми навчання у ВШ. Вимоги ВШ до традиційних форм навчання. Контроль навчальної діяльності.

Тема 6. Зміст та діагностика результатів навчання

Особливості проєктування змісту навчальних дисциплін. Складові змісту освіти та її науково-методичне забезпечення. Система контролю та оцінювання результатів навчання.

Тема 7. Теоретико-методичні засади виховання у вищій школі

Сутність та психолого-педагогічні основи виховання у вищій школі. Сучасні методи, засоби і форми виховання у вищій школі. Критерії вихованості особистості

Тема 8. Психолого-педагогічні особливості студентського віку

Сутність та особливості запровадження студентоцентрованого підходу у вищій школі. Соціально-психологічні особливості формування особистості студента. Гуманістичне освітнє середовище як чинник соціалізації студента

Тема 9. Психологічні особливості професійно-педагогічної діяльності викладача вищої школи. Особливості педагогічного спілкування

Сучасні вимоги до науково-педагогічного працівника. Професійні та особистісні якості викладача вищої школи. Складові педагогічної культури викладача. Професійно-педагогічні захворювання та їх профілактика

Педагогічна комунікація. Педагогічне спілкування як форма педагогічної комунікації. Комунікативна компетентність викладача. Психолого-педагогічний аналіз конфліктів. Конфлікти як форма суспільного буття (форма комунікації). Означення та причини педагогічних конфліктів Управління та вирішення міжособистісних педагогічних конфліктів.

Тема 10. Система управління закладом вищої освіти

Структурно-функціональна модель закладу вищої освіти. Принципи управління закладами вищої освіти. Освітній менеджмент як теорія управління якістю освіти.

2. Структура навчальної дисципліни

Перелік тем	**Разом годин**	*Денна форма*		
		лекційні	семінари	сам. робота
РОЗДІЛ 1				
Тема 1. Педагогіка та психологія ВШ в системі наукового знання**.**	8	2		6
Тема 2. Основні етапи розвитку вищої школи України	8	2		6
Тема 3. Сучасна система вищої освіти України	10	2	2	6
Тема 4 Дидактика ВШ: традиції та новації	8	2		6
Тема 5. Особливості планування та організації освітнього процесу у ВШ	10	2	2	6
Усього за розділом	44	10	4	30
РОЗДІЛ 2				
Тема 6. Зміст та діагностика результатів навчання	10	2	2	6
Тема 7. Теоретико-методичні засади виховання у ВШ	10	2	2	6

Тема 8. Психолого-педагогічні особливості студентського віку	8	2		6
Тема 9. Психологічні особливості професійно-педагогічної діяльності викладача вищої школи. Особливості педагогічного спілкування	10	2	2	6
Тема 10. Система управління закладом вищої освіти	8	2		6
Усього за розділом	46	10	6	30
Усього	**90**	**20**	**10**	**60**

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна
1	Сучасна система вищої освіти	2
2	Особливості планування та організації освітнього процесу у ВШ	2
3	Зміст та діагностика результатів навчання	2
4	Теоретико-методичні засади виховання у ВШ	2
5	Психологічні особливості професійно-педагогічної діяльності викладача вищої школи. Особливості педагогічного спілкування	2
	Усього	**10**

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна
1	Педагогіка та психологія ВШ в системі наукового знання.	6
2	Основні етапи розвитку вищої школи України	6
3	Сучасна система вищої освіти України	6
4	Дидактика ВШ: традиції та новації	6
5	Особливості планування та організації освітнього процесу у ВШ	6
6	Зміст та діагностика результатів навчання	6
7	Теоретико-методичні засади виховання у ВШ	6
8	Психолого-педагогічні особливості студентського віку	6
9	Психологічні особливості професійно-педагогічної діяльності викладача вищої школи. Особливості педагогічного спілкування	6
10	Система управління закладом вищої освіти	6
	Усього	**60**

6. Методи навчання

Використовуються такі методи:

- пояснювально-ілюстративний (демонстрація ілюстрацій, візуальний супровід лекційних і семінарських занять через презентації, демонстрацію відеофрагментів, відеолекція),
- репродуктивний (оглядова, тематична лекція, фронтальна бесіда на семінарі),
- метод проблемного викладання (постановка проблемних питань на лекції або проблемних задач на семінарському занятті, проблемна лекція, кейси),
- частково-пошуковий (евристична бесіда, аналіз текстів першоджерел на семінарському занятті, постановка завдань з пошуку візуального або фактичного матеріалу в аудиторії через

смартфон).

Для самостійної роботи використовується також дослідницький метод:

– підготовка повідомлення /доповіді (з презентацією/або без неї),

– пошук візуального матеріалу в Інтернеті за тематикою навчальної дисципліни, розміщення візуальних матеріалів в електронному НМКД або у формі постів у соціальних мережах.

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Форми контролю

№ з/п	Вид контролю	Методи контролю
1.	Поточний	Семінарські заняття
2.	Періодичний	Тестування
3.	Самостійна робота	Реферат, доповіді
4.	Підсумковий контроль	Іспит

Поточний контроль. Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять, він має на меті перевірку рівня підготовки здобувача до виконання конкретної роботи. Оцінювання самостійної роботи й активності здобувача здійснюється за такими критеріями:

1) розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;

2) ступінь засвоєння фактичного матеріалу, який вивчається;

3) ознайомлення з базовою та додатковою рекомендованою літературою;

4) уміння поєднати теорію з практикою при розгляді конкретних ситуацій, розв'язування завдань, винесених для самостійного опрацювання, і завдань, винесених на розгляд в аудиторії;

5) логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і під час виступів в аудиторії, вміння обґрунтувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки.

Підсумковий контроль. Іспит. Підсумковий контроль знань передбачений у формі екзаменаційного тестування за теоретичною складовою, проводиться з метою оцінювання результатів навчання після закінчення вивчення дисципліни.

Курс передбачає індивідуальну та групову роботу. Завдання, передбачені програмою, мають бути виконанні вчасно у встановлені терміни. Під час роботи над індивідуальним завданням не допустимо порушення академічної доброчесності. Виступи та презентації мають бути авторськими та оригінальними.

Перезарахування результатів вивчення навчальної дисципліни

7. Розподіл балів, які отримують здобувачі

										Екзамен	**Сума**
Т1	**Т2**	**Т3**	**Т4**	**Т5**	**Т6**	**Т7**	**Т8**	**Т9**	**Т10**	**40**	**100**
6	**6**	6	**6**	6	**6**	**6**	6	**6**	**6**		

Шкала орієнтовного нарахування балів за основні форми навчальної діяльності:

Активність на лекції / виконання завдань до лекційного матеріалу – 0,5-1 балів;

Робота на семінарських заняттях – 5-6 балів;

Результати самостійної роботи враховуються і перевіряються під час семінарських занять та поточного тестування (1 бал);

Поточне та рубіжне тестування – 3-10 балів;

Неформальна освіта – від 3-5 балів (за кожний вид);

Можлива кількість балів, набраних до підсумкової форми контролю: 60 балів.

Підсумковий контроль – 40 (20 балів тест+20 балів проєкт) балів

Всього: 100 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	**A**	відмінно	зараховано
82 – 89	**B**	добре	
74 – 81	**C**		
64 – 73	**D**	задовільно	
60 – 63	**E**		
35 – 59	**FX**	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	**F**	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

8. Методичне забезпечення

Підручники, навчальні посібники, опорні конспекти лекцій, навчально-методичне забезпечення дисципліни, нормативні документи, ілюстративні матеріали.

9. Рекомендована література

Основна література:

1. Виноградова В.Є., Юрченко В.І. Психологія вищої освіти: теоретичні та практичні аспекти: навч. посіб. Київ: Видавництво Ліра-К, 2020. 96 с.
2. Закон України «Про вищу освіту». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text
3. Марцева Л.А. Педагогіка і психологія вищої школи : навч. посіб. Житомир: Державний університет «Житомирська політехніка», 2022. 150 с.
4. Мухіна Г. В. Педагогіка та психологія вищої школи: навчально-методичний посібник. Київ: ВД «Дакор», 2020. 178 с.
5. Ортинський В. Педагогіка вищої школи : підручник. Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2017. 500 с.
6. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник / О.І. Федоренко, В.О. Тюріна, С.П. Гіренко, С.М. Бойко, М.О. Котелюх, П.Д. Червоний, О.В. Медведєва; за заг. ред. О.І. Федоренко. Харків : ФОП Бровін О.В., 2020. 240 с.
7. Потьомкіна Н. З. Педагогіка та психологія вищої школи : конспект лекцій з дисципліни для здобувачів другого (магістер.) рівня вищої освіти / М-во культури та інформ. політики України, Харків. держ. акад. культури, Ф-т культурології та соціальних комунікацій, Каф. психології, педагогіки та філології. Харків: ХДАК, 2023. 92 с.
8. Семиченко В. А. Психологія особистості. Київ : Ешке О. М., 2001. 427 с.
9. Стражнікова І. Педагогіка вищої школи: навч.-метод. посібн. Івано-Франківськ: НАІР, 2018. 120 с.
10. Туркот Т.І., Коновал О.А. Педагогіка та психологія вищої школи : навч. посібн. для студентів вищих навчальних закладів. Херсон : Олді-плюс, 2013. 466 с.

Додаткова література:

11. Бутенко Н.Ю. Комунікативна майстерність викладача : навч. посібн. Київ : КНЕУ, 2005. 336 с.
12. Дубасенюк О.А., Антонова О.Є. Методика викладання педагогіки: курс лекцій. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2013. 325 с.
13. Журавська Л. Концептуальні умови управління самостійною роботою студентів у вищих навчальних закладах освіти // Освіта і управління. 1999. №2. С. 105-115.

14. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід : метод. посібн. / уклад. О. Пометун, Л. Пироженко. Київ : А.П.Н., 2002. 136 с.

15. Каплінський В. В. Методика викладання у вищій школі: навч. посібн. Вінниця: ТОВ «Ніланд ЛТД», 2015. 224 с.

16. Лунячек В. Е., Ткачова Н. О.Педагогіка вищої школи. Основи наукових досліджень : навч. посібн. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2024. 344 с

17. Мартинець Л. А. Педагогіка вищої школи: опорний конспект лекцій. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2019. 40 с.

18. Нові технології навчання : наук.-метод. зб. Київ, 2001. Вип. 30. 254 с.

19. Осипова Т. Ю. Виховна робота зі студентською молоддю : навч. посібн. Одеса : Фенікс, 2006. 288 с.

20. Прищак, М. Д., Залюбівська О. Б. Педагогіка, психологія та методика викладання у вищій школі: курс лекцій / М. Д. Прищак, О. Б. Залюбівська. Вінниця : ВНТУ, 2019. 150 с.

21. Психолого-педагогічні аспекти реалізації сучасних методів навчання у вищій школі : навч. посібн. / за ред. М.В. Артюшиної, О.М. Котикової, Г.М. Романової. Київ : КНЕУ, 2007. 528 с.

Інформаційні ресурси Інтернет

1. Законодавство України. URL: https://rada.gov.ua/news/zak
2. Наукова періодика України. URL: http://nbuv.gov.ua/taxonomy/term/334 –.
3. Електронні підручники онлайн «Педагогіка і психологія». URL: http://chitalka.info/psy.html.
4. Вісник психології і соціальної педагогіки. URL: http://psyh.kiev.ua/nma-referats/fla-refers/lang-1/referat-109/ referatpart-4/index.html.
5. БД Освіта. ua. URL: http://osvita.ua/school/psychology.
6. Пошукова система Google. URL: http//www.google.com.
7.

Інформаційні ресурси

Бібліотека Харківської державної академії культури

Харківська державна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка

Інтернет-ресурси